

V sredo in saboto

izhaja in velja:

Za celo leto	6 for. 20 kr.
pol leta	3 " 30 "
četrt leta	1 " 70 "
mesec	" 60 "

Po pošti:

Za celo leto	7 for. 50 kr.
pol leta	3 " 80 "
četrt leta	2 " "
mesec	" 70 "

SLOVENEK.

Oznaniła.

Za navadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; večje pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

St. 82.

V Celovcu v sredo 25. oktobra 1865.

Tečaj I.

Program slovenskih federalistov.

III.

„Tagespost“ prinaša še dva članka zoper naš program in kaže nam kremplje, ki jih je dozdej še vedela skrivati. Iz vsake vrste se vidi, kako se togoti zoper Slovence, da se predrznejše celo svoj program imeti, ti prenapetneži, ki se še le morajo učiti politike, se ve da od — Nemcev!

Koj začetek programa: „Zahteve slovenskega naroda so“, „Tagespošti ni vseč; ona najde, da je to presiljeno rečeno. Slovenskemu narodu je le mar za ponižanje davkov, — vse drugo naj bo, kakor hoče. O ti preučeni politikar! Kako sam sebi klofute daješ! Slovenski narod nič ne mara za višo politiko, in vendar „Tagesp.“ tirja od nas, naj bi mi štajerski Slovenci, kateri smo liberalnega duha, sestavili drugi bolj liberalen program. Za koga neki? Ali mar za slovenski narod? Kaj se ta meni za liberalnost, za svobodo tiska, za porote itd.? Kaj pa neki nemški narod, če narod po mislih „Tagesp.“ samo pomenja nevedno, neomikano drhal, kaj in kolikor nemški narod, vprašam, mara za naše štajersko-nemške avtonomiste in njih dualistične namene? Prav nič? Koliko neki nemškega kmeta, največji del celega naroda, briga, kaj se v Šlezvik-Holštajn godi? Kdo pa je pravico dal nemškemu narodnemu društvu (National-Verein), da vedno govori v imenu nemškega naroda? Vidi se, da jeza človeka oslepi! Kaj je narod? Zapopadek vseh ljudi enega roda. Ker pa vsi ljudje ne morejo govoriti in svojih misli izreči, mora brambo naroda in njegovih pravic prevzeti taisti del naroda, kateri je za to sposoben, in to so omikani možje, ki imajo dosti dobre volje, truditi in boriti se za blagor domovine. Če so tedaj omikani možje enega naroda ene misli, imajo pravico govoriti v imenu celega naroda; in zato tudi slovenski rodoljubi prav nič niso prenapeti, če povz-

dignejo svoj glas v imenu slovenskega naroda, ker so vsi složni v načelih v programu izrečenih.

In zato še enkrat rečemo:

„Zahteve slovenskega naroda so: A. Da se kranjskemu vojvodstvu povrne zemeljna celota.“ —

„Tagesp.“ politikar si je že spet nogo spodtaknil. Kaj mu je mar za zgodovino in zgodovinsko pravico? Takim dokazom se on le posmehuje. Kako pa, če bi se tudi mi Slovenci posmehovali „Bundesakte“, po kateri smo bili vzeti v nemško zvezo, nobena živa duša pa ni poprašala naših deželnih zborov! Le skušajmo trditi, da mi od te prisiljene zgodovinske zveze nič nečemo vedeti, kakšen hrup bo navstal, češ, da smo puntarji, in Bog ve, kaj še, ker ne spoštujemo zgodovinskih pravic in vse hočemo podreti. Zgodovinska pravica je tem-le gospodom dobra in kličejo si jo na pomoč le tako dolgo, dokler za njih požrešno mavho skrbi. Kaj nam pa potem zmirom trebijo, da po zgodovinski pravici spadamo pod „nemški bund“, in da niti Čehi, niti Slovenci, niti Talijani ne smejo se dotakniti in merziti te naprave, ki so jo l. 1815 prav enostransko stuhtali knezi, narodov pa nikdo ni poprašal, ali je tudi njim to vseč.

Slaba stran programu, govori ta politikar, je posebno tudi ta, da mi prosimo za oktrojiranje, to je, da bi Njih Veličanstvo iz Svoje polnovlastnosti nam potrebno pomoč nakloniti blagovolilo za državopravno našo uredbo. Kako spet vse narobe zavija! Prezira, da pred vsem pričakujemo od ministertva, da spolni cesarsko obljubo; prezira, da tudi mi pripoznamo deželni zborom pravico, državopravne predmete obravnavati, in da je tedaj naš prvi pot v deželne zборе. In še le, če se pokaže, da deželni zbori v svoji sedanjosti sestavi ne bodo hteli pravični biti nam Slovincem, potem bi nas le oni sami prisilili, obrniti se z našimi prošnjami do Njih Veličanstva, ki

je tudi nam cesar, kakor Nemcem in ki ne bode pustil mučiti in zadušiti Njim zmirom najzvestejših Slovencev. Deželni zbori naj nam le bodo pravični in ni se jim treba bati oktrojiranja. Gospod politikar nas sicer tolaži in nam obljublja, da večina v deželnih zborih bo gotovo pripoznala pravične pritožbe in želje zastran volilnega reda, če ji bo le zaupala manjšina. Prepričali smo se, kako ravna večina, in le čuditi se moramo nesramni predrznosti, tirjati zaupanja od teh, ki so se tlačili štiri leta in ki se jim ni ne ena njih pravičnih želj uslišala! In kaj se „Tagespoštinemu“ politikarju enakopravnost zdi, bodemo koj slišali.

Dokaz, da mi prav malo zaupamo glasovanju deželnih zborov, je politikarju tudi naša želja, naj bi se v zborih glasovalo po narodnih kurijah. Ta krat jo je res zadell! Mi Slovenci na Štajerskem res malo zaupamo, da nam bo pravičen naš zbor. Politikar trdi, da tako glasovanje nasprotuje vsaki parlamentarni šegi. Zakaj? Ker bi potem večini ne bilo mogoče, terorizirati manjšine? Saj so tudi zdaj kurije v deželnih zborih, samo s tem razločkom, da so po raznih stanovih napravljene, potem pa bi bile za narodne zadeve po narodnostih. Politikar nam pa že ve povedati, da v tako zmešarijo deželni zbori gotovo ne bodo privolili. Potem bi nam spet nič drugega ne ostalo, nego prositi za oktrojiranje. Kako politično revno je tako postopanje, kliče politikar!

Kakšen velikansk revež v političnih vednostih je pač ta modrijan?! Ali res ima nas Slovence za take božje voleke, da bodemo celo svojo osodo izročili pravičnim (?) zborom, v katerih smo zmirom v veliki manjšini, da bodemo roke križem držali in hvaležno in ponižno pobirali drobtince, ki jih nam bodo naši dobri prijatli raz svoje bogato pogrjnene mize trositi blagovolili? Če sami ne bodemo branili z vsemi močmi svojih pravic, drugi tega gotovo ne bodo storili!

Besednik.

Hajdimo v Rezijo!

Spisal L. F.

S tem pozdravom stopim v izbo svojega prijatla. „Tedaj v Rezijo hočeš iti? Oh —, reče in strmi nad mojim sklepom. Bila me je pa v resnici volja, videti kraj, od koder prihajajo ljudje, ktere pod imenom Rezijane ves slovenski svet predobro pozna. Svoje mlade dni sem ves začuden gledal ženske v črni, talarju podobni noši in s kosom na hrbtu, ki so pred pragom stoje mater za božji dar prosile, potem pa začele nerazumljiv žlobuder, od kterega sem le prve besedice vjel.

Bilo je prijetno jesensko jutro, ko se napotim. Solnce je zgubljalo že svojo moč; kajti svetega Mihela smo že bili praznovali in vsi Sveti niso bili več deleč, pa vendar še ni bila pritegnila neprijetna zima, ktera nas Gorjance tako dolgo tlači. Ko se je bil prijatelj načudil, mi reče: „No, če me počakaš, pa še jaz grem; ali prej se vendar še okrepčajva.

Po južini vzameva palice in odrineva jo za Belo, ktera v urnem teku proti meji naše krasne domovine drvi. Na levo in desno videla sva razdrtine nekdanjih slovečih Naborjških fužin. Še se vidi rov, po kterem se je napeljevala voda iz Bele na fužine; pa rov je zdaj suh in zarašččen. Po 40—50 let stari orehi ga zaraščajo. Še štrli na kviško zidovje prostornega pohištva, pa brez streh, oken in duri in je podobno suhim kostem brez mesa, pa tudi brez življenja. Onemelo je poketanje težkih kladev, ki so kovali sloveče blago, donašali dolini lepe denarce in blagostanje. Zibnili so črni možaki, ki so se urno sukali krog orjaških nakel in umeli moč ognja in vode obračati svojim gospodarjem v prid in dobiček. Le redko kedaj se še ktero kladvo oglasi, da spominja ljudi minulih boljših dni.

Te in druge reči premišljaje in med sebo preudarjaje prideva do velike ceste na Laško. O kako se je tudi tu vse spremenilo! Nekdaj je bilo na cesti noč in dan vse živo; veliki vozovi so po nji prevažali blago iz Laškega in drugo spet na Laško.

Kmali bo železnica še to cesto v golo puščavo spremenila in ljudem še ta kosce zasluzka vzela! Poleg ceste in zraven reke

vidiva dve žagi, v kterih se noč in dan žagajo deske za Laško. Te dve žagi stojite ob znožju visokega Šinovca; morebiti iz njega dobivate les za žaganje. Zastonj se prizadeva oko po vsej solnčni strani na 6000 čevljev visokem vrhu ugledati debla za žago. Gol je od vrha do tal, kakor se goličijo marsikteri drugi vrhi in gore na Korškem; od dalječ se les za te dve žagi dovaža.

Kanalska dolina je ozka in nerodovitna, pa mikavnih reči ti vendar ves pot ponuja. Ne dalječ od žag v osojni strani stoji čedno pohištvo v mirnem zatišju; blizo te hiše izvira močno žveplena voda, ktera prav po starih jajcih smrdi!

Pred nekimi leti se je tukaj napravila kopalnica, ktero iz kanalske doline in iz Laškega prav radi obiskujejo. Prva vas, do ktere zdaj prideva, so Lužnice; ime jej je sicer slovensko, prebivavci pa so Nemci ali namešanci. Za vasjo so sledi enega tistih hudošnikov, ki cesto po kanalski dolini tolikrat zapirajo v širokem žlebu ni bilo kapljice vode, ali visoki kupi peska in proda so pričle njegove nekdanje silovitosti. Dolinica je tukaj bolj ozka, ali razširja se pred Lipaljo vasjo spet nekoliko. V višavi do

Za tretji in končni članek je pripravil „Tagesp.“ politikar vse fraze in najkrepkejše izraze in poslal ga je po svetu v nedeljskem listu, da tudi „purgariji“, ki hodijo le ob nedeljah v krčme in kavane, priljubljenost imajo, študirati ga in občudovati „nezgrunano“ učenost, modrost in korajžjo „Tagesp.“ nemškega korenjaka. To vam je zvita duša, ta politikar. Če nobeden drug, on jo stuhata. Le škoda, da v najhujšem boju mu kri tako skipi, da v njegovih možganih celi kaos (zmes) nastane, še hujši, kakor je kaos v ilirskem kraljestvu.

„Da se ohrani narodu slovenskemu narodna celota,“ — to zahtevanje se mu čisto pravično zdi in tudi ne nasprotuje, da bi se narodni jezik v šolah in uradnih, pa — prosim, posluš! zdaj se revežu že začne po glavi vrteti — zahteva, da se uradnikom, učiteljem, duhovnikom, advokatom in notarjem, ki ne znajo slovenskega jezika, postavi rok (termin), do katerega se ga naučiti morajo, — ta zahteva je ekstravagančna (presiljena) in zakaj? — Čujte, pa nikar ne počite od smeha! — ker bi to bilo posiljenje in vsako posiljenje je ostudna reč! Da, tako modruje politikar „Tagesp.“ Kaj pa, da mora uradnik po šest ur v kancelijah sedeti in delati, je tudi posiljenje in da mora duhovnik krščeovati itd., zdravnik ozdravljevati, če je treba tudi po noči, in da vsakdo izmed teh mora poprej se podvreči ostrim izpitom ali preskušnjam, to vse je posiljenje, in kratenje svobode in naravnih človeških pravic. Najhujše posiljenje je pa, pisariti proti zdravemu umu in siliti svojo nespametnost in nezrelost drugim ljudem! Kar se pa tiče omenjenih gospodov, uradnikov itd., dobili so službo le s tem pogojem, da znajo slovenski. Če pa ne znajo, prevarili so vlado s krivimi spričali in niso vredni, da službo dalje obdržijo. Pa mi vemo, da, če se le enkrat odloči rok, bode se, kdor še ne zna dobro slovenski, že naučil jezika in da mu to posiljenje ne bo prehudo, temveč še koristno.

Odtod naprej pa se našemu politikarju zmirom bolj v glavi meša. Smešno se mu zdi, da bi moral po ilirskem kraljestvu in v štajerski vojvodini slovenski jezik za vsakega obligatno biti, — tedaj tudi za polletne obiskovavce, Talijane, v Slatini? praša modrijan. Lejte ga no, kako je „witzig!“ Soli, več soli, gospod modrijan, ali pa šegetajte nas, da se bo vsaj kdo smejal.

Pa iz te humoristične dobre volje ga nenkrat preplasi naša zahteva, da tudi v cerkvi mora dobiti slovenski jezik popolno pravico. Kaj pa to pomenja? Raca na vodi! Ta pa ni kar si bodi! Zdaj jo je zvohal. Svojo narodno cerkev (Nationalkirche)

hočejo imeti Slovenci, kakor so to zahtevali nekteri francoski duhovniki za Francosko, in nekteri nemški za Nemce. Kaos je zdaj modrijanu v glavi do vrha prikipele in deželni zbori, deželne skupine, ilirsko kraljestvo, skupinski in narodno-skupinski zbori, soseska in občina, župan in občinski glavar, županija in skupščina rojijo mu po utrudjenih možganih in se sučejo v njih v prečudnem kolobaru. Bog daj norcem pamet!

Pa kaj pravim? Ni ne tako zmešen, kakor se dela. Zadosti ima uma za hinavščino in hudobijo! Ko je enkrat dokazal, da naš program ni za rabo politično-izobraženim ljudem, kakoršni so n. p. „Tagespoštni“ politikarji, začne nam ponujati svoje dobre svete. On želi, naj bi se v državno-pravnih rečeh dobro podučeni slovenski rodoljubi snidli in pogovorili o novem programu, v katerem naj bi se ne samo na narodne želje ozirali, ampak tudi na politične (po tem takem v sedanjen našem programu nič ni gorora o politiki, in vendar se je modrijan tako hudo razljutil nad našimi političnimi mislimi) in na gospodarstvene potrebe. Naj slovenski liberalci ne marajo, če se tudi razcepi narodna stranka, to nič ne dé, in naj koj napravijo nov program. Lepa hvala za ljubeznjivi svet! Koj vam bomo ž njim vstregli, gospod politikar! Razcepili se bomo, kaj ne, v kolikor koli strank vi hočete, da nas potem brez truda vse lahko spravite pod klobuk vaših političnih načel. —

Pa dosti je zdaj od „Tagesp.“ in njenih vitezov. Vendar se nam je treba zdelo, bolj obširno odbijati „Tagesp.“ napad na naš program, ker je prototip ali izvornik taiste politike, ktera misli, da so Slovenci samo zato vstvarjeni, da se kolikor mogoče hitro ponemčijo in si grla razkričijo, prepevaje: „Was ist des Deutschen Vaterland.“ —

Avstrijsko cesarstvo.

18. t. m. se je na Dunaju svečano odkril in blagoslovil velikanski bronasti spominek slavnemu vojskovodju in deržavniku princu Evgeniju, zvestemu svétniku treh cesarjev, v vekovito čast in slavo. Blagoslavljal ga je kardinal Rauscher sam vpričó cesarja, cesarice in drugega dvorskega spremstva viših deželskih in vojaških oblastnij, domačih in tujih zastopnikov, med kterimi sta bila tudi dva turška. Lahko so ju pač tu, če sta kaj mislila, čudne misli sprehajale, videvša v solnčni svitlobi bliščeti spominek tistega junaka, ki je turškega polomeseca v njegovem teku ustavil in Turke zlasti pri Centi in Belemgradu strašno namahal. Tudi ljudi je bilo vse polno pričujočih. Opomniti

bro živeti. Pa teh dni se sedaj le še spominjajo; svojega živeža si morajo Pontablani pri živinoreji in na polju, kterega je pa kaj pičlo, iskati. Ne vem, ali je še na svetu meja med dvema deželama in med dvema narodom tako natanko in ostro zrasana, kot med nemškim in laškim Pontablom. Meji ju potok v srednje široki strugi: takraj potoka je nemško, unkraj vse laško; tukaj navadna koroška obleka in hiše po koroško zidane, unkraj laška noša, laški običaji, po laško zidane hiše brez toplih peči za zimo. Le v tem so si enaki prebivavci obojne strani, da skorej vse v košeh na ramah znosijo in „polento manjajo“.

Ko prideva v nemški Pontabel, bil je ravno pogreb; pogrebci pa so bili večidel Lahoni. Pokopali so tudi Lahona, ki je bil unkraj potoka doma, pa je takraj prišel pod plaz in zatorej je bilo tudi takraj njegovo truplo preiskovano in — v ptuji zemlji pokopano.

Ker se je že mračilo, morala sva si za prenočišče poskrbeti. Tega ni bilo težko dobiti. Prijazni poštar naju prijateljsko sprejme in nama tako dobro streže, da sva bila prav zadovoljna. Zvečer si pridobiva še dva družnika v Rezijo. Sam poštar se ponudi naju

nam še gre, da so naši centralisti tedaj s posebno slastjo povdarjali, češ, da le oni v Evgenijevem duhu delajo, vsi drugi, kar nas je, pa da ga ne posnemamo in le razdiramo, to za kar se je on celo svoje življenje tako slavno boril. Mi mislimo, da centralisti in njihovi ljubeznjivi prijatli tudi tu prav ne sodijo in da v preveliki samosvoji ljubezni nič drugega ne vidijo, kakor strahove in napčenosti drugih, ki pa v resnici niso, kakor bi jih radi videli in imeli. Evgenij bodi nam vsem v zgled, da se, ker „je pot odperta,“ poskušamo v ljubezni in delavnosti za domovino in cesarja. Druge posebne reklame se nam zdé nepristojne. —

Znano je, kako nemški liberalci in njihovi prijatli avtonomisti — zvesto Šmerlingovo kardelo — program lové, — pa ga še vedno nimajo! Dunajski centralistični listi so brez gotove in doslednje politike in tedaj tudi brez pravih stalnih strank. Zdi se nam, da je nova „Presse“ pravo zadela, ko se je v svoji nevolji oni dan nekako tako zaderla: „Halt uns den die Welt wirklich für eine Coterie von Börsenspekulanten und politischen Eunuchen?“ Dá, dobro, to ste prej ko ne res! Razun Schuselkove stranke nimajo druge posebne veljave, ako prav pojde! Ker je Schuselka kot deželni poslanec svojo pravico zgubil pa potem cesarskega pomoščena deležen postal, kandidiral bode spet v dunajskem 9. volitvenem okraju. Najberže bo spet izvoljen.

Slovansko pevsko društvo in „slovanska beseda“ ste tudi 20. oktobra lepo obhajali. Pervo je napravilo krasen koncert, druga pa domačo veselico in velik obed.

Vedno bolj se govori, da bode škof Strossmayer za hervaškega dvorskega kancelarja izvoljen. Zadnja „Zukunft“ piše, da se imajo v kratkem imenitne reči v tej kancelariji dogoditi, in v nekem drugem listu od Save pravi, da bodo Hervatje ž njim gotovo zadovoljni in da bo imel večino na zboru na svoji strani. To si lahko mislimo, le centralisti pa Madjarji se že zdaj spotikajo nad njim in se bodo tudi tako spotaknili, če res pride, da bodo pomnili.

Za Mamulovega naslednika v Dalmaciji ni pl. Kušević izvoljen, ampak general Franc Filipović, ki je bil do zdaj v Dubrovniku brigadir. To ne kaže še na združenje Dalmacije s Hervasko; nekteri še celo pišejo, da bodo celo kakega Haller-ja tudi za herv. kancelarja dobili, kar gotovo ni kaj prida. Le praznih poskušanj ne!

V Pragi se je kaj sijajno obhajal 20. oktober. Pa tudi druga česka in moravska mesta niso zaostala. Da bi vse svečanosti, ki so nam jih do zdaj listi naznanili, le po verhu popisati hotli, morali bi napolniti več strani; ker pa to ni mogoče, povemo samo

in še tretjega prijatla do Resiute in še celo v Rezijo peljati.

Drugo jutro ob 7. smo že sedeli na vozu. Šli smo proti Resiuti, kot da bi po oblakih jahali. Od laškega Pontabla do Resiute je žalostna soteska, po kateri se vije široka struga, poleg nje pa cesta. Le tu pa tam ugledaš na kaki strmini borno kočico čepeti, da ne veš, kod in kako ljudje do svojih koč dohajajo. Zraven struge pa vidiš ostanke od plazov podrtih, od vode poplanknenih ali s prodom zasutih hiš. Donja, Kljuže, Rakolane, Villanova so imenitniše vasi od Pontabla do Resiute. Cesta tu doli je tako nevarna, da se še vsako leto sliši od kterih nesreč. Sedaj jo na eni strani voda spered, sedaj se na drugem kraji skala odkrhne in na cesto zvali, da je joj za voznika ali živino, ktero zadene. Pod Kljužami so ravno cesto popravljali in razširjali. Lep kos ogromne skale so že odkresali, da so se skaline žilice videle kot valovčeki rahlo napihljanega morja.

Ko gledaš tukaj široki prod, po kterim se kakor nitka vije mala rečica, ne bi verjel, da more ta vodica kedaj tako strahotna postati. Ali kedar naraste po plohah in močnem deževju, tedaj se peni in šumi, da

6000 čevljev se vidi verh Šinovca na desni in Lipnika na levi strani. Uni je gol in siv, ta pa je s plajšem zelenih gozdov ogrnjen; na plečih, ramah in na temenu ti ima lepe planince in dobro pašo za goveda in drobnico. V Lipalji vasi so hiše poleg ceste kaj čedno razredjene kot vojšaki na paradi. Okoli vasi je komej toliko polja, kot ga ima en sam premožen posestnik na Nemcih, pa vendar le živi tukaj okoli 500 ljudi, ki so pridni delavci in dobri Slovenci vsred nemških naselbin.

Od Lipalje vasi do Pontabla je tri četrte ure hoda. Cesta in struga ste ti cela dolina. Tu se vidijo žalostni nasledki pokončevanja gozdov. Potoki, ki so pred sto in sto leti mirno v svojih strugah tekli, sedaj ob vsakem deževju zdivjajo, poplaknejo vso rodovitno zemljo, puščaje široke puste prode. Povodenj leta 1848 je raztrgala vso cesto od Lipalje vasi do Pontabla; le z velikimi stroški so novo napeljali, ktera se pa mora vsako leto popravljati.

V Rezijo sva namenjena, pa vendar ne moreva tako tiho skoz Pontabel iti, ker je ta vas preimenitna. Dokler je bilo laško vino dobro in po ceni, dokler je bilo voznikov obilo na cesti, je bilo na Pontablu do-

važnejše svečanosti. Na slavo 20. oktobra se je prejšnji dan vložil vladni kamen k tretjemu veljavskemu mostu, potem k občinski gazni tovarni in se je blagoslovila imenitna stara pa vnovič popravljena ura na mestni hiši. Pervo izmed teh opravil je imel sami kardinal Schwarzenberg, drugi pa namestni škof Krejčy vpricho mestnega starešinstva družih pervakov in neštivilne množice. Praga — glava kraljestva — bila je ta in sledeči dan prav praznično okinčana! Zvečer je bilo skorej celo mesto razsvitljeno. Velika množina se je valila sementerte po mestnih ulicah in se z veseljem udeleževala velike svečanosti. Le to nam ne gre v glavo, kako da se je glavjarjev namestnik grof Lažansky tako deleč spozabiti mogel, da je zastran osvečave županu svarivno pismo poslal ter mu zažugal, da je vojakom zapovedano vsak nered s silo zatreti, itd. Ali ni se nič napelnega zgodilo, kar bi bili pa menda nekteri radi videli. Ko je cesar letos na Ogorskem bil, ni bilo od nobene take prepovedi kar nič slišati in niso bile tudi nobene meje veselju in radosti postavljene, — takraj Litave pa se nam koj s pestmi in topovi žuga! To je čuden narobe — svet! — Drugo prihodnjie!

Poljski list „Czas“ je ta dni nek sestavek donesel, ki nam kaže, kakšni so še vedno Poljaci — samo Poljaci in nič drugega! Ni čuda potem, da se Kuranda tega jako veseli in da piše: „Das ist uns aus der Seele gesprochen!“ Sestavek namreč prepoveduje Poljakom ko članom pristopiti k dunajski „slov. besedi,“ opominjaje jih, da se tu dela neka slovanska narodnost (pan-slavizem), v kateri bi se mogli Poljaki vtopiti in zgubiti (!). Poljak je zoper vsak pan-slavizem, naj bo avstrijski ali ruski. Le tisti so za to, ki nimajo nobene narodnosti (!) itd. itd. — Ubogi Poljaki, kdaj bote že dali slovó svojim sanjarijam in sprejeli duha časa, ki je za slogo in vzajemnost!?

Dežele notranje-avstrijske.

□ **V Celovcu.** (Beseda 20. oktobru na čast Imeniten gost. Kotel. Somenj. Najnovejše). Nismo se zmotili, da smo v tukajšnji čitavnici veselo besedo napovedali. Bila je v resnici vesela, to terdijo vsi deležniki eden spred drugega. Imeli smo pa veselo, navdušeno petje, čuli govore, napitnice, vse mnogoverstno, kar že davno ni bilo slišati. Vsak je imel kaj posebnega povedati, da bi si tako olajšal srce svoje. Tako smo čuli zdravico na cesarja, na oktobersko diplomu, na „serce“ Slovenije, Ljubljano, na vse Slovence, koroške, kranjske, štajerske, goriške veljake, na ljubimeca jugoslovanskega, škofa Strosmajerja, na g. M.

je strah in groza. Od Donje do Kluž bila je nekdaž cesta po levem bregu napeljana; še se vidijo tu pa tam njeni ostanki, na pol razdrti mostiči, kosci porušenega cestnega obzidja, na pol podrte oštarije, katerim je cesta donasala zaslužka in bogastva. Ranjki cesar Franc I. je ukazal, naj se cesta preloži na desni breg. Kjer bodi na produ smo videli kupe naravnanih drv; lanske poletne plohe so jih pod Naborjetom več od 100 sežnjev pobrale in čez mejo na Laško spravile. Z velicim trudom jih je lastnik po produ nekaj sežnjev spet nabral.

Pred Resiuto je mali gojzdič umetnejše gleštan, kot sadje v nekterih krajih. Kedar bojo gozdi po Koroškem posekani in potrebjeni, bojo morebiti tudi naši kmetovavci začeli z lesom bolj pametno ravnati. Do tega časa pa še kaj si vode po Dravi poteče.

Od Pontabla do Resiutte je več kot 3 milje; predirjali smo jih v poldrugi uri. Okoli Resiutte je soteska širja in majhni dolinici podobna; prav za prav je le prod širji, vasi so pa od vsake nove knjige le toliko iztisov naroče, kolikor si kupeev nadjajo. Še videl bi ga ne bil, ko ne bi ga nek osmošolec mi bil posodil v pregled. Dolgo in željno smo ga čakali, a zdaj; ko ga imamo, nikakor ne moremo reči, da nam je zadostilo. Škoda, da je tako slaven mož, kakor je Miklošič, svoje slavno ime s tem delom nekako omadcževal! Kar ni, pa ni. Že zunanja oblika diši, ali bi rajši rekel, smrdi čisto po starih berilih — o notranji veljavi in vrednosti njegovih pa pričakujemo, da nam bode „Slov. Gl.“, kakor nam je že

Majarja, pa čujte! tudi na centralizacijo, v tem pomenu, de bi bili Slovenci skorej ena duša, eno telo, itd. itd. Med drugimi nas je tudi obiskal gosp. Karinger iz Ljubljane in par gospodov iz dežele, katerim se ve da so bile napite kaj prijazne zdravice. Precej pozno je že bilo, ko smo se v resnici ko bratje ene rodbine razšli. Živila sloga! Živili Slovenci! Bog daj srečo! — Te dni biva tu sekovski knez in škof grof Attems. Pretečeni teden pa so potovali nas knezoškof in so bili med drugim tudi v Bledu, potem v Ljubljani, Mariboru in na slov. Bistrici, kjer sta bila oba štajerska knezoškofa. — Kotel za parobrod je že popravljen. Po tem takem se prične kmalo spet vožnja po jezeru, kar bo de gotovo mnogim na korist. — Veliki teržni dan v ponedeljek je bil kakor so zdaj somnji po navadi. Ljudi, prodajavcev, živine in blagá dosti — ali malo malo kupcev. Vsak pravi, da denarja ni, potlej smo s kupčijo pri kraju. — Ravno se nam vesela novica pripoveduje, da je izvoljen preč g. Peter Adam Pichler za stolnega dekana, preč g. Jakob Rebernik za stolnega školasta in g. dr. Janez Wilhelm za stolnega korarja. Dobro, da se ni poterdila tista novica o g. Pavišiču!

— r — **Iz Maribora.** (Kako je že kaj s spominkom Slomšekovim?) Prav veselo je bilo vse v čitavnici naši, ko smo dobili slovenski odpis od slavnega konzistorija tukaj, ki nam naznanja, da sta od njegove strani izvoljena č. v. gg. Dr. Vogrin, korar in Dr. Ulaga, konzistorijalni svetovavec, v odbor, ki naj postavi Slomšekov spominek. Čitavnica pa je izvolila v ta odbor gg. Dr. Preloga in inženirja Jedličkega. Zdaj le še čakamo, kaj bo sklenil mestni odbor, ki je tudi povabljen bil, dva odbornika poslati. Posamezni mestni očetje, s katerimi so nekteri čitavničarji govorili, se ne kažejo preveč prijazni namenjenemu delu; godrnjajo to in uno, se ve da pravega razloga pa ne povejo radi in ta je: kaj maramo mi za Vašega slovenskega škofa?

Spominek bi bil gotovo v čast našemu mestu, in tudi bo. Mesto bi prav za prav že zato moralo nekaj storiti, ker so Slomšek tukaj osnovali sedež škofije in toliko blagih društev. Tedaj nam še ne zgine up, da bo odborov sklep našemu zahtevanju ugoden. Potem se z edinjeno močjo lahko veča zaloga nabere, iz ktere se kaj vrednega postavi. Dozdaj imamo po odbitih stroških za besedo 225 gld. 68 kr.

Konzistorijin slovenski odpis nam pa kaže, da je tam dovolj moči za slovensko obravnavanje; reči se sme, da jih je tam še največ!

Kolike koristi bi bilo to za vpeljavo slovensčine v javno življenje Slovencev, ako

po kanalski dolini desetino pobiral, sedaj je pa tam kantonska gosposka, pod katero spada celi okraj od Pontabla in še dalječ pod Resiuto.

Jesenski čas je Lahonom najprijetniši, ker so strastni ticejedci. Kedar pri nas jame slana padati, spravljajo se uboge tičice v toplejše kraje, pa veliko, veliko jih med potom pogine. Na vsakem vrhuncu so napravljene tičnice z nizkim gabrovjem ali bukovjem zaraščene, kjer ubogim pevcicam preti gotova smrt v mrežah. Po 100 in 100 jih marsikteri dan nalovijo, jih pulijo in žrejo k polenti ali pa jih drugim prodajajo. Lahoni si še svetega raja ne morejo misliti brez polente in tičev; tako zeló jim diše. Lahonska grla so grobne jame našim ljubim pevcicam!

(Konec pride.)

Na Dunaju izhaja zbirka književnih del slavjanskih pod naslovom: Slavjanskaja biblioteka, ktero izdaja g. H. Li v č a k. Doslej je prišel na svitlo prvi zvezek, ki obsega prve dve poglavji romana v versih: „Evgenij Onjegin“ od Puškina. Pridjan je spredej kratek životopis Puškinov in njegova podoba.

bi ž njo tam začeli! Le trdne volje je treba, — zakaj nam ne bi svetila naprej naša sv. cerkev v tej zadevi? Slomšek so djali: V katerem jeziku se bo dopisovalo, v tem se bo odpisovalo.

Iz Celja. — ? — (Prepir v mestnem starešinstvu. Gledišče. Berilo g.) Ne vem, ali so se ti, moj „Slovenec“, izneverili tvoji celjski dopisniki, da nam že tako dolgo nisi nič povedal iz Celja? Gradiva pač ne pomanjkuj, saj je ravno Celje eno izmed tistih štajerskih mest, o katerem se rado toliko piše po časnikih, in Celjani kaj radi vidijo, če se o njih kaj po svetu govori. Če ne vejo kaj drugega, pa skliče oča „purgemaster“ ausserordentliche Gemeindegung, v kateri se pravdajo na vrat na nos, je li bi mogel sposoben biti za ravnatelja glavne celjske šole prost kaplan iz kmetov? Oh joj! oh joj! prost kaplan izmed „pavrov“, pa ravnatelj glavne šole v Celju, ko imamo vendar toliko družih čisto sposobnih gospodov! — Izvrstno Vam je vso to dogodnico nedavno razložil in popisal nek štajerski Slovenec v bečkem „Vaterland-u“. Ne morem si vzeti veselja, da ne bi povzel iz onega dopisa vsaj to, kar se nam tu najbolj dopada. Čujte! V omenjeni seji vzdignil se je g. N., doktor zdravilstva ter rekel: „Gospoda! že zopet je kaplan s kmetov ravnatelj celjske glavne šole, kaplan, ki je po dovršenih bogoslovskih šolah nekaj let kmetom pridigoval, ter o šolskih rečeh ravno toliko ve ko nič, med tem ko imamo na našej šoli vendar dosti mož, izvrstnih v svojem poslu!“ — Potlej ko je g. dopisnik „Vaterlandov“ te besede doktorjeve od črke do črke temeljito ovrgel, posmodil mu je pod nos še tole izvrstno analogijo: Mislimo si, gospod doktor! pravi dopisnik, da ste Vi izvoljen ravnatelj in primár kake večje bolnišnice, v kateri je še nekaj drugih doktorjev v službi. Kaj bi rekli Vi, ko bi občinskemu svetovavstvu onega mesta naenkrat prišlo v glavo, proti Vam kot ravnatelju bolnišničnemu protestovati, rekoč: Doktor N. ni za ravnatelja bolnišnice našega mesta, ker je po dokončanih zdravniških šolah nekaj let okoli Mozirja (kar je faktum) „pavre“ zdravil, ter o zdravniških rečeh toliko ve ko nič, med tem ko imamo v našej bolnišnici dosti mnogozaslužnih in izkušenih zdravnikov. No, gospod doktor! kaj porečete k tej očitvidnej opovrzi? Vi protestovate in to po pravici proti temu, da bi za to, ker ste poprej kmete zdravili, zdaj ne bili sposobni za ravnatelja mestne bolnišnice in za vodja tamošnjih zdravnikov. Bodite tedaj toliko usmiljeni, da ravno isto tudi o celjskem ravnatelju nemških šol priznate! — V Celju imamo že delj časa nemško gledišče; igravci so še koj dobri, samo da jih Celjani premalo podpirajo, tako da je vodja glediščini že žugati začel, da bo moral pobegniti, če ne bode večje podpore. Posebno karakteristično za Celjane se mi zdi to le: Kedar se predstavlja kaka burka iz koša znanih dunajskih komedij, jih še pride nekaj, da se smejejo, da jim skorej trebuščeki popokajo; a kedar se daje kak večji resnobni igrokaz, presneto redko ti je v gledišču. Lejte kako gorka je njih ljubezen do lepih umetnosti!

Berilo za 8. gimn. razred smo tedaj vendar enkrat dobili, to se pravi, prišlo je na svitlo, a dobiti ga je v Celju še presneto težko, ker vedite, da naši knjigarji so Vam sami taki možiceljni, ki se boje, da bi jim ne obležalo v kacej knjižurici kakih 20 krajcarčekov. Zato si pa od vsake nove knjige le toliko iztisov naroče, kolikor si kupeev nadjajo. Še videl bi ga ne bil, ko ne bi ga nek osmošolec mi bil posodil v pregled. Dolgo in željno smo ga čakali, a zdaj; ko ga imamo, nikakor ne moremo reči, da nam je zadostilo. Škoda, da je tako slaven mož, kakor je Miklošič, svoje slavno ime s tem delom nekako omadcževal! Kar ni, pa ni. Že zunanja oblika diši, ali bi rajši rekel, smrdi čisto po starih berilih — o notranji veljavi in vrednosti njegovih pa pričakujemo, da nam bode „Slov. Gl.“, kakor nam je že

obljubil, povedal čisto in odkritosrečno, kar mu gre.

V Ljubljani 20. oktobra. J. Y. (Baklada načelniku Sokola; praznovanje diplome). Kako ljubi in časti „južni Sokol“ svojega načelnika, mestnega zupana gosp. dr. Etbina H. Costa, pokazalo se je očitno pred vsem svetom 18. t. m. zvečer. Napravil mu je „Sokol“ krasno baklado in serenado, pri kateri ga je blagovoljno podpiral pevski zbor čitalnice. Velikanski pogled je bil, videti blizo 100 Sokolov v praznični obleki in z voščeniimi baklami, ko so se ustavili pred mestno hišo in naredili velik kolobar, v katerega sredo stopijo pevci. Preden pevci zapojó prvo pesem, poda se odbor Sokolov v stanovanje načelnika ter mu sporoči krasno izdelano vošilno diplomo, katero so lastnoročno podpisali vsi udje „Sokola“. Glasi se pa vošilo tako le:

„Načelniku „južnega Sokola“ dr. Etbin Henrik Costa-tu hvaležni Sokolci. — Prečastiti gospod župan! Ljubljani načelnik! — 16. julija preteklo je leto, ko je prvokrat „južnemu Sokolu“ dana bila prilika, da je združen z mestnjani našimi, očitno pred svetom Vam čestital, slavni gospod doktor! Bilo je to isti dan, ko je glavno mesto domovine naše posadilo Vas na prvi sedež svoj in izročilo Vam krmilo županije mestne. Slavili smo Sokolci tisti dan še s posebnim ponosom, kajti župan ljubljanski je bil načelnik naš! Kar ste nam takrat obljubili, da županstvo nam ne vzame vodnika našega, spolnili ste zvesto: od prvega trenutka do danes ostali ste nam isti ljubeznjivi voditelj, isti srčni prijatelj, vsegdar Sokolu Sokol!

„Pri vsakoršnem primerljeju videti to, navduševalo je naša srca k vedno večemu napredku, in kmali je — brez samolastne hlimbe smemo to reči — Sokol dosegel v narodnem življenju častno mesto po vsej slovenski domovini. Da je to tako, največa je Vaša zasluga! Radostni takega javnega pripoznavanja, da Sokol ni krdelo ljudi, ki imajo le ime brez del ter so lupina brez jedra, marveč da Sokol je važen faktor na obširnem krogu narodnega delovanja, ki ga Slovenija sedanji čas tako živo potrebuje, priznavamo si v svojo dolžnost, da, ko se praznuje slavni imendan Vaš, tudi Sokol izrazuje Vam, gospod načelnik, prirsrečne želje svojega srca: da Vas mili Bog domovini naši na čast in blagor mnogo mnogo let ohrani pogumnega branitelja, ki ga ne prestraši nikakoršna protivna nevilhna, nam Sokolom pa v Vas ohrani skušnega voditelja, okoli katerega se danes vsi veselo zbiramo, da navdušeni prav iz globočine srca kličemo: Na zdravje!“

V Ljubljani 19. oktobra 1865.

Ko odpojo pevci prav izvrstno dve pesmi, prikaže se g. župan pri oknu ter zagotovi v krasnem govoru Sokolce, da nikdar ne bode pozabil tega trenutka, in kako globoko so mu v srce segla voščila; da pa ni tako predrzen, da bi mislil, da ta velika svečanost velja le njegovim osebi, timveč da velja narodnemu županu ljubljanskemu. Omenja septemberskega manifesta in oktobrske diplome. Večkrat zaustavijo ga v govoru Živio — in „Slava“ — klici zbrane množice; posebno pa pri besedah: „jaz ljubim svoj narod in bom vedno za njega delal“ in ko na koncu zakliče: Slava presvitlemu cesarju! donelo je gromovito „Slava“ — klicanje. Potem pevci še eno zapojó in Sokolci se podajo v čitalnico, kjer so še dolgo veselo prepevaje se radovali. —

Danes vihra 20. oktobra na čast na mestni hiši velikanska slavjanska zastava, zraven nje cesarska in mestna. Zjutraj ob 10. uri bila je slovesna maša, pri kateri je bila velika množica mestnjakov in mestni odbor, povabljenih c. k. uradnij in

oblastnij pa — nobena! Zakaj? — Tudi milostljivi g. škof so odrekli! Več o tem Vam pišem prihodnjič.

Ptuje dežele.

Ruski „Invalid“, *) list vojaškega stanu v Petrogradu, piše v svojem číslu 8. oktobra o Nemcih in njihovem delovanju na Ruskem takole: „Oznanila golega obrekojanja in laži niso nevarna; zakaj prazna zavist ne škoduje toliko, kakor potuhnjena dobra volja. Leta pa se že nekaj časa razodeva v ptujih novinah, posebno v nemških, očitaje z veliko gorečnostjo vse dobrote, ki so jih skazali Nemci ruskemu carstvu in jih še bodo. Čita je te dopise, katerih so nemški listi vsi polni, mislil bi si človek kmalo, da so naši sosedje za reko Nemnom poklicani slovansko pleme preroditi in požlahtniti. Vse, kar je pri nas narodnega značaja, je predmet njih strastne nemilostljive kritike. Ruski rodoljubi so pri njih brez razločka sovražniki zapadne izobraženosti, pa zakaj? Ker se Rusko, prepričavši se za časa poljskega punta o grozečej nevarnosti, prizadeva združiti kolikor mogoče svoje raznorodne ude po svojih prostornih zemljah v eno deržavno telo. Mi smo sicer že davno navajeni tega, da se naše duševne sile malo cenijo. Francozi in Angleži se trudijo pri vsakej priložnosti pokazati svojo moralno prevago nad nami. Pa častiteljnost teh držav ne sega nikoli tako dalje, da bi nam hotle biti tudi učiteljkinje, da bi nam hotle odkrivati nove poti omike. Le Nemci mislijo, da so k temu pooblaščen. Po njih umovanju smo mi Rusi velika deca, katerim se je sicer vcepilo neko izobraženje, ktera pa vendar niso nikoli v stanu sama brez ptuje pomoči izbresti iz barbarstva. Letemu umovanju za zgodovino ni mnogo mar. — Na Ruskem so vladali, gospodarili in učili Nemci sem od Petra Velikega več kot sto let; k narodnim vodilom pa se je Rusko še le povrnilo ni davno temu. Le poglejte, v kakem stanju so bile naša vlada, naše gospodarstvo in podučevanje v ravno minulej dobi. Ni li Evropa spoznala za svojo nalogo, ogrjevati narodnega duha, ki ravno zdaj tako zmagonosno veje? Ali mar ne misli pri vsakej stopinji naprej najti v vsem pokvarjenosti in izdajstvu v izobraženosti? Nas pa to uči, da so vseh teh pomanjkljivosti naše znotranje vlade in uprave krivi protinarodni življi, ali pa so bili pomanjklivi in preslabi izpravljati naše pogreške in odvrčati od nas nevarnosti. Nasledek prvega bi bil pač malovreden, drugega pa brez škode. Ravno ptuji življi se upirajo dan danes liberalnim prizadevam Ruske vlade. Nemci na Ruskem, ki so dolgo časa vživali korist suženstva, ki so ga v načelu sicer zavračali, upirajo se sedaj najbolj osvobodjenju sužnih kmetov. Reforme sodnijske, administrativne in društvene nahajajo ravno v Baltiškijh provincijah najhujši upor. Povsod se drži Nemštvo starega z zobmi in nohtmi in ga brani trdovratno. Veliki narodi so dolžni svoje samobitje sami sebi, zato tudi Rusi v tem nočejo delati izjeme in zbirajo svojo moč v svojem narodnem življenju. Bodočnost je njih kakor minulost, zato jim ni treba svetov drugih, kakó naj stopajo po poti k bodočnosti njim odločenej. Nemci torej storé dobro, če obračajo svoje moči k sreči svoje domovine, znotraj tako na drobno zazcepljene, in še le potem naj začnejo misliti, kako bi svoje sosede osrečili. („Narod.“)

Najvažnejša novica iz Angleške je ta, da je največi in najstarejši deržavnik in prvi minister Angleške, lord Palmerston, tudi imenovan lord Feuerbrand, Erzrevoluzler, lord Cupido, old Pam in „nekronani“ kralj, dva dni manj ko 81 let star 18. t. m. ob 10³/₄ dopoldne umerl. Kaj več o njem povemo prihodnjič. Za naslednika se ime-

*) Zadnjič bi moralo stati namesti „Moskauer Ztg.“ — „Moskovskija Vedomosti.“

nujejo Carl Russel, lord Granville in Gladston. Politika pa ostane najberže še do zdanja, nadjamo se pa vendar tudi, da se na Turškem kmalo kaj na boljše oberne!

Razne novice.

* Slovenska matica ima po najnovjšem preštetku premoženja: v obligacijah 17.423 gld. 50 kr., v gotovini in sicer v ljubljanski hranilnici 550 gld., v blagajnici pa 29 gld. 56 kr., tedaj skupaj 18.003 gld. 6 kr.

* V Ljubljani je umerl pretekli teden g. Juri Pajek, posestnik in mestni tesarski mojster, 69 l. star. Bil je ranjki marljiv pisatelj „Novicam“, dobro izurjen v kmetijstvu in obertnijstvu in več let brez plače učitelj risanja v nedeljski šoli nekdanje ljubljanske obertnijske družbe. Slava blagemu in verlemu možu, kliče tudi „Slovenec“.

* „Umi Gospodar“ piše, da je goriško mestno starešinstvo poslalo 14. t. m. namestništvu v Terst prošnjo za učne pre-naredbe v ljudskih in srednjih mestnih šolah v narodnem smislu. — To je kaj lepo in razodeva veliko skerb mestnega starešinstva. Živilo!

* „Novice“ pišejo iz Doline pri Trstu, da so po 13 slabih letih na Bregu letos spet enkrat zdravega in posebno sladkega vinca, ki pod imenom „bržanka“ slovi, pridelali. Tržičanom in drugim Gorencem se tedaj spet ponuja lepa priložnost, da morejo piti izvrstno bržanko. Avstr. vedro belega vina ali prave bržanke velja sedaj 10 gld., s časom pa zna tudi biti draže.

* V ljubljanskih latinskih šolah se bodo, kakor „Triglav“ čuje, še to leto vsi paralelni razredi odpravili, ker dijaki iz Gorenškega naj ostanejo v Kranju, iz Dolenskega pa v Novem mestu. Ali bi ne bilo tudi prav, da bi se nekaj ustanovitev, ki jih dozda vživa le ljubljanska gimnazija, po potrebi in razmeri med zgorej imenovani dve gimnaziji razdelile? Poskusite, morebiti se da kaj predrugačiti.

* (Kmetijska šola v Križevcu na Hrvaškem). Iz sporočila, ki ga je ravnokar ondotno vodstvo na svitlo dalo, zvemo, da je to učilišče utemeljeno bilo 12. aprila 1860 in odrpito 19. novembra ravno tistega leta. Poduk za pripravnike se je pričel koj drugi dan, za kmečke mladenčce pa še le 20. aprila 1861. Ta zavod ima zemljišča vsega skupaj 633 oralov ali johov zemlje. To pa je v najem vzeto od Križevške grajščine in se zanj plačuje najemnine 2 gld. 62¹/₂ kr. od oralov. Vse to velike zemljišče pa nima več kot 17 govejih repov in 7 konj! To nam kaže bolj revno gospodarstvo; kajti na tako velikem zemljišču bi se moglo več živine rediti. Deželo stane ta zavod že blizo 160.000 gld. — Sicer pa je tu tudi poduk za gospodarstvo 2 leti, za gojzdnarstvo 2 leti in za kmetijstvo tudi 2 leti. Učitelj je vseh skupaj 13 z 1 vodjem, ki je ob enem tudi ravnatelj gospodarstva. L. 1860 je bilo v višem razredu 10 učencev, letos pa jih je 25; učencev za kmetijstvo pa je bilo prvo leto 16, a letos jih imajo 54, ki so vsi študenti.

Kakor se vidi, napreduje res to učilišče, če tudi počasu; treba je tedaj hitro vse zapreke odpraviti, ki pravi napredek zadržujejo. — Zraven učilišča je pa tudi še 1 opekarnica, 1 velik bučelnjak in 1 žganjarija.

Loterija.

Terst: 33 52 68 54 75.

Prihodnje srečanje je 29. oktobra 1865.

Dunajska borsa 24. oktobra 1865.

5% metalike	66.15
5% nacional	70.45
1860 derž. posoj	85.85
London	107.90
Novi zlati	5.19
Srebro	106.50